

Bilans płatniczy

zestawienie wszystkich transakcji gospodarczych między rezydentami (gospodarką krajową) a nierezydentami (zagranicą) w danym okresie sprawozdawczym (miesiące, kwartały, lata). Jest on sporządzany zgodnie z wersją 6. *Balance of Payments and International Investment Position Manual* (BPM) publikowanym przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Bilans płatniczy Polski publikuje Narodowy Bank Polski.

Międzynarodowa pozycja inwestycyjna jest zestawieniem stanów zagranicznych aktywów i pasywów na koniec danego okresu sprawozdawczego.

Zadłużenie zagraniczne jest zestawieniem zobowiązań zagranicznych o charakterze dłużnym (w tym m.in. kredytów i pożyczek, dłużnych papierów wartościowych znajdujących się w posiadaniu zagranicznych inwestorów portfelowych, rachunków bieżących i depozytów nierezydentów w bankach polskich).

Statystyka bilansu płatniczego obejmująca bilans płatniczy, międzynarodową pozycję inwestycyjną i zadłużenie zagraniczne opisuje relacje gospodarki z zagranicą. Umożliwia prowadzenie analizy międzynarodowych stosunków gospodarczych, w tym ocenę nierównowagi zewnętrznej kraju.

Struktura bilansu płatniczego:

1. Rachunek bieżący:
 1. Obroty towarowe.
 2. Usługi.
 3. Dochody pierwotne.
 4. Dochody wtórne.
2. Rachunek kapitałowy.
3. Rachunek finansowy:
 1. Inwestycje bezpośrednie.
 2. Inwestycje portfelowe.
 3. Pozostałe inwestycje.
 4. Pochodne instrumenty finansowe.
 5. Oficjalne aktywa rezerwowe.
4. Błędy i opuszczenia.

Charakterystyka sald składowych bilansu płatniczego:

- **Rachunek bieżący** – obejmuje transakcje w zakresie towarów, usług, dochodów pierwotnych oraz dochodów wtórnych.
- **Rachunek kapitałowy** – obejmuje transfery kapitałowe o charakterze inwestycyjnym, przede wszystkim fundusze unijne.
- **Rachunek finansowy** – zawiera transakcje finansowe z zakresu inwestycji bezpośrednich, portfelowych, pozostałych inwestycji, pochodnych instrumentów finansowych oraz oficjalnych aktywów rezerwowych.

Równowaga i nierównowaga zewnętrzna:

Równowaga bilansu płatniczego (w sensie księgowym) występuje wtedy, gdy jest spełniona następująca tożsamość: saldo Rachunku Bieżącego plus saldo Rachunku Kapitałowego minus saldo Rachunku Finansowego plus Błędy i opuszczenia równa się zero.

Do oceny nierównowagi bilansu płatniczego w sensie ekonomicznym, tzn. nierównowagi zewnętrznej kraju i jego wrażliwości na zarażenie zewnętrznymi zjawiskami kryzysowymi, wykorzystuje się dane statystyki bilansu płatniczego w relacji do PKB. Są to m.in.: saldo rachunku bieżącego, udział eksportu netto, międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto, zadłużenie zagraniczne i oficjalne aktywa rezerwowe.